

Kvarnbergets Amatörradioförening, SK0UX/SJ0X Yttrande angående PTS Dnr. 18-823

Delar av Kvarnbergets Amatörradioförenings experimentella antennenläggning i Täby/Vallentuna. Antenner och Antennarrayer mellan 1,8MHz till 24GHz.

Kvarnbergets Amatörradioförening, SK0UX/SJ0X **Yttrande angående PTS Dnr. 18-823**

Om amatörradio- en hobby erkänd av ITU som radiotjänst.

På PTS hemsida beskriver PTS amatörradiohobbyn så här:

Amatörradio är en hobby med gamla anor. Den formaliserades efter ett beslut inom Internationella teleunionen (ITU) 1927. Den är sedan dess en väl definierad tjänst som regleras i ITU:s internationella Radioreglemente, ITU RR, där den definieras i artikel 1.56 och 1.57. Inom ITU är också ett antal frekvensband utpekade för amatörradio. Användningen i olika länder varierar dock ändå lite beroende på lokala regler. Ordet "amatör", som i amatörradio, är också definierat inom ITU såväl som i PTS föreskrifter där det anger att verksamheten är icke-kommersiell och att det handlar om en personlig radioanvändning för utbildning och experiment.

Om Kvarnbergets Amatörradioförening

Kvarnbergets Amatörradioförening, (SK0UX/SJ0X) är en av Sveriges mest aktiva amatörradioföreningar med bred spektrumanvändning. Vi nyttjar för närvarande alla frekvensband allokerade till amatörradiotjänsten enligt (PTSFS 2015:3, PTSFS 2015:4 samt PTSFS 2017:1) mellan 1,8 MHz och 24 GHz. Planer finns också att påbörja radiotekniska experiment på 137 kHz samt högre frekvenser än 24 GHz.

Föreningens primära verksamhet fokuserar på radiotekniska experiment med internationella radiotävlingar i fokus. Här får föreningen tillfälle att pröva experiment med egenbyggd utrustning och egenkonstruerade antenner och antennarrayer. Många av dessa unika i Sverige och världen. Föreningen och dess medlemmar deltar i olika tävlingar, bedriver radiotekniska experiment, i stort sett dagligdags.

Kvarnbergets Amatörradioförening är medlem i Föreningen Sveriges Sändareamatörer (SSA). Några av föreningens medlemmar arbetar med utveckling inom såväl landmobil kommunikation såsom bland annat 5G-utveckling på olika teknikföretag. Andra medlemmar arbetar med professionella radiosystem och broadcast i olika former.

Om Föreningen Sveriges Sändareamatörers, (SSA) yttrande

Kvarnbergets Amatörradioförening ställer sig bakom SSA:s remissyttrande till 100%.

Vi vill tillskjuta till SSA:s remissvar att Internationella Amatörradio Unionen (IARU) (där SSA är medlem) är av Internationella Teleunionen (ITU) upptagen som fullvärdig sektormedlem. Amatörradiotjänsten är också den av ITU allra först erkända radiotjänsten under bildandet av ITU.

Radioamatörer har till mans ända sedan början av 1900-talet stått för en betydande del av forskning och utveckling inom radiokommunikation genom experiment utförda på till

Amatörradio- samt amatörsatellitjänsten allokerade frekvensband. Mot bakgrund av detta åtnjuter också amatörradiotjänsten primär status idag på många frekvensband.

Amatörradio i området 5,3515–5,3665 MHz

Kvarnbergets Amatörradioförening tillstyrker förslaget.

Sänkning av effektnivå på 19 amatörradioband

PTS föreslår en radikal och omotiverad ändring av villkoren för amatörradioanvändare i Sverige.

Utöver de problem med förslaget som SSA redan yttrat, återstår några övriga problem som beskrivs nedan:

Hur skall egentligen högeffekttillstånden utformas och under vilka kriterier?

PTS föreslår att en särskild tillståndsprocess ska införas för att få använda högre effekt än 200 W p.e.p. PTS förklarar dock inte hur de tänkta högeffekttillstånden skall utformas och vilka bedömningskriterier PTS avser tillämpa vid ansökan. Den nuvarande ordningen ger att alla certifierade radioamatörer har rätt att sända med samma effektnivå oavsett geografisk plats denne befinner sig på.

En av föreningens medlemmar har ansökt om ett högeffekttillstånd på 10 W i 2,4 GHz-bandet för att kunna kommunicera mot en planerad geostationär satellit. PTS har avslagit ansökan bland annat med motivering att medlemmen bor i ett villaområde samt att risk för störning kan uppstå för annan spektrumanvändning i samma frekvensband, vilket i detta fall är kortdistansutrustning exempelvis fjärrkontroller till leksaker och trådlösa ugnstermometrar.

Europeiska kommissionens beslut 2006/771/EG den 9 november 2006, senast ändrat genom kommissionens genomförandebeslut 2013/752/EU reglerar användningen av kortdistansutrustning. Av kommissionens beslut, artikel 2 andra stycket, framgår beträffande kortdistansutrustning att *”inga anspråk på skydd från skadlig störning från radiokommunikationstjänster kan ställas”*. Amatörradio- och amatörsatellitjänsten är erkända radiokommunikationstjänster definierade i Internationella teleunionens radioreglemente, ITU-RR Artikel 1.

Kommissionens beslut, tredje stycket, säger dessutom att *”Radiokommunikationstjänster, såsom de definieras i ITU:s radioreglemente, har företräde framför kortdistansutrustning, och att det inte finns några krav på att de skall skyddas kortdistansutrustning från skadlig störning”*. PTS beslut är därför inte i enlighet med EU-rätten.

Vidare säger PTS i sin egen spektrumstrategi att *”PTS ska möjliggöra utveckling av radiobaserade användningar genom tillräcklig tillgång på radiospektrum”* samt att *”Efterfrågan ska*

styra spektrumtilldelning för övriga användningar". PTS motverkar därför sin egen intention med beslutet att inte godkänna den högeffektstillståndsansökan vår medlem har skickat in.

Vi befarar därför med denna erfarenhet att godtyckliga argument kommer ligga till grund för vilka som får sina högeffektstillståndsansökningar godkända beroende på vilken geografisk plats man bor på samt vilken effektnivå man ansöker om.

Många föreningsmedlemmar använder föreningens antensystem med sin egen radioutrustning, och sin egen anropssignal. Många amatörradioanvändare använder också amatörradiosändare på flera olika platser, till exempel hemifrån och från sommarstugan liksom från flera olika amatörradioföreningar. Många använder dessutom portabla radiosändare från fordon som bil eller båt eller till fots.

Konsekvensutredningen utelämnar vem tillstånden ska gälla för. Om en förening fått högeffektstillstånd, gäller tillståndet för alla radioamatörer som använder föreningens amatörradiosändare, eller måste varje medlem söka eget tillstånd? Om en förening får högeffektstillstånd, måste enskilda radioamatörer då använda tillståndet med föreningens anropssignal, eller kan den enskilda radioamatören använda föreningens tillstånd med sin egen anropssignal?

Vi befarar att konsekvensutredningen inte till fullo har tagit tillvara på alla de detaljer som är viktiga för utformandet av en sådan tillståndsprocess, särskilt med tanke på att en av föreningens medlemmar nyligen nekats tillstånd för experimentsändning på osakliga grunder.

I Sverige finns över 200 amatörradioföreningar, och problemet med högeffektstillståndens giltighet gäller förstås alla föreningarna. Konsekvensutredningen beskriver inte heller huruvida högeffektstillstånd ska gälla för alla frekvensband, eller ett frekvensband per tillstånd.

Lokalisering av störningar

Konsekvensutredningen motiverar tillståndsförfarandet med att vid störningsfall kan en störande amatörradiosändare enklare lokaliseras. PTS bekräftar dock via e-post att PTS *"har inte under de senaste åren haft några anmälningar om radiostörningar som vi kan göra någon bedömning på att det är orsakat av radioamatörer"*¹. SSA bedriver dessutom redan idag ett register över radioamatörer på PTS uppdrag genom delegationsbeslutet.

Eftersom radioamatörer sänder från många platser, ex. hemmet, radioföreningen, sommarstugan, båten, husvagnen med mera skulle det ändå bli omöjligt för PTS att knyta en enskild radioamatör/förening till en viss plats för exakt lokation. Vill PTS uppnå detta krävs kanske att varje radioamatör inkommer med kanske ett tiotal ansökningar för varje plats denna sänder ifrån. Administrationen för PTS blir mycket betungande.

¹ Däremot finns det exempel på när radioamatörer i sin tur blivit störda av andra elektriska apparater som exempelvis robotgräsklippare och LED-lampor där bland annat Elsäkerhetsverket blivit tvungna att ingripa med försäljningsförbud och återkallelser.

PTS Strategi för spektrumförvaltningen

I sammanhanget kan det vara värt att notera detta ur PTS egen spektrumstrategi:

PTS vision för spektrumområdet är att samhällsnyttan av radiospektrum är maximerad över tid. PTS långsiktiga spektrumstrategi beskriver principerna för PTS arbete mot visionen och ska bidra till att radiospektrum räcker till samhällets behov, idag och i framtiden.

Spektrumstrategins huvudprinciper är:

- *PTS ska möjliggöra utveckling av radiobaserade användningar genom tillräcklig tillgång på radiospektrum*
- *PTS ska verka för att allt spektrum på sikt ska kunna delas*
- *PTS ska skapa förutsättningar för mångfald av spektrumanvändningar*
- *Alla spektrumanvändningar ska på sikt finnas i mest lämpliga frekvensband*
- *PTS ska verka för en bred internationell harmonisering med så få begränsningar som möjligt*
- *Samhällsekonomisk analys ska ligga till grund för PTS spektrumförvaltning*
- *Vid tilldelning av radiospektrum är följande principer styrande:*

Samhällsekonomisk analys och behovsprövning ska styra spektrumtilldelningen där marknadsmekanismer inte fungerar tillfredställande för en effektiv fördelning av spektrum. Efterfrågan ska styra spektrumtilldelning för övriga användningar

Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning

Konsekvensutredningen fallerar på samtliga punkter i SFS 2007:1244 § 6.

- PTS beskriver inte vilket problem man avser lösa - det närmaste man kommer är en luddig formulering om att följa spektrumstrategin (SFS 2007:1244 § 6 punkt 1).
- PTS beskriver inte vad man vill uppnå - det närmaste man kommer är en luddig formulering om att lättare kunna lokalisera störningar, men det förefaller ha dålig verklighetsanknytning med tanke på att PTS, enligt egen utsago, inte haft några störningar från radioamatörer (SFS 2007:1244 § 6 punkt 1).
- Det finns ingen beskrivning av alternativa lösningar eller effekterna om regleringen inte kommer till stånd (SFS 2007:1244 § 6 punkt 2).
- PTS uppskattar de berörda till ca 1500 radioamatörer, men som vi beskrivit finns det bl.a. föreningsverksamhet som kommer beröras vilket PTS inte tagit hänsyn till (SFS 2007:1244 § 6 punkt 3).
- När det gäller bemyndigande att genomföra ändringen har vi konstaterat att PTS i sin hantering av redan nödvändiga högeffektstillstånd redan bryter mot EU-rätten (SFS 2007:1244 § 6 punkt 4).

- När det gäller kostnader gör PTS en bedömning, men eftersom konsekvensutredningen är otydlig i fråga om hur tillstånden ska utfärdas kan det mycket väl vara så att enskilda radioamatörer och amatörradioföreningar behöver söka flera tillstånd, vilket skulle öka kostnaderna (SFS 2007:1244 § 6 punkt 5).
- PTS har inte gjort någon bedömning av huruvida regleringen överensstämmer med med EU (SFS 2007:1244 § 6 punkt 6).
- PTS har inte gjort någon bedömning av tidpunkt för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser (SFS 2007:1244 § 6 punkt 7).

Slutsatser

- **Det finns ett antal förordningar vars krav konsekvensutredningen inte följer, både i form och sak, och förslaget kan alltså inte accepteras i sin nuvarande form.**

De exemplifierade bristerna i konsekvensutredningen omöjliggör en komplett granskning av PTS förslag, då underlaget ej utgör ett komplett förslag som kan granskas som en helhet. De exemplifierade bristerna illustrerar därmed den otydlighet som förslaget har, och därmed inte kan bedömas hur väl det kan fungera eller i värsta fall vara föremål för ett godtycke som torde vara helt uteslutet i den myndighetsutövning PTS förväntas utföra. Det är därmed inte klaggjort vilka villkor som gäller samt att dessa kommer att följas på rättssäkert sätt. Detta accentueras av det redan existerande fallet som i sig illustrerar att problem föreligger, vilket hade kunnat undvikas av tydliga regler och ett komplett underlag som utgår från detsamma.

- **Vi anser att amatörradio- och amatörsatellitjänsten skall kvarstå i PTS undantagsföreskrift men att användningen gällande högsta tillåtna effekt harmoniseras tydligare mot våra närmaste grannländer i enlighet med PTS egen spektrumstrategi.**

Många av grannländernas effektgränser på 1500 W orsakar inte andra användare i respektive spektrum olägenheter eller utgör någon störningsproblematik varför svenska bestämmelser snarare borde harmoniseras med de bestämmelser som råder i vår närhet. PTS egen spektrumstrategi säger att *“PTS ska verka för en bred internationell harmonisering med så få begränsningar som möjligt”*. Utan detta får vi olika förutsättningar för experimentverksamhet - något som är särskilt viktigt i tävlingssammanhang. Finland tillåter 1500 W på de flesta amatörradioband. Norge m.fl. grannländer tillåter också 1000/1500 W för amatörradiotjänsten mellan 1850-2000 kHz vid stora internationella tävlingar genom ett undantag mot WRC-03 FN 5.96.

- **Vi anser därför att högsta tillåtna effekt skall höjas från 1000 W p.e.p. till 1500 W p.e.p. i undantagsföreskriften (för alla amatörradioband som idag har 1000W p.e.p) för att harmonisera med våra närmsta grannländer.**

- Vi anser att PTS i samråd med SSA identifierar vilka internationella tävlingar som kräver högre effekter mellan 1850-2000 MHz (än dagens 10W) och under denna begränsade tid möjliggör användning av 1500 W p.e.p. mellan 1810-2000 kHz för att harmonisera till grannländerna, samt att PTS skall följa sin egen spektrumstrategi som säger att *“PTS ska verka för att allt spektrum på sikt ska kunna delas”*. Norge tillåter i bandet 1850-2000 kHz 1000W, Estland 1500W, Polen 1500W. Sverige har den absolut mest konservativa hållningen genom att bara tillåta 10W p.e.p. vilket idag drabbar svenska radioamatörer **synnerligen negativt** vid internationella tävlingar då vi inte har lika villkor som radioamatörer i våra grannländer. *“PTS ska verka för en bred internationell harmonisering med så få begränsningar som möjligt”*
- Vi anser att i bandet 10.100-10.150 MHz så skall högsta möjliga effektnivå höjas från 150W p.e.p. till 1500W p.e.p. för att harmonisera med grannländerna. Norge, Finland, Danmark och Estland m.fl. tillåter 1000/1500W p.e.p. som högsta tillåtna effekt i bandet. *“PTS ska verka för en bred internationell harmonisering med så få begränsningar som möjligt”*
- Vi anser att i bandet 50.0-50.2 MHz så skall högsta möjliga effektnivå höjas från 200W p.e.p. till 1000W p.e.p. för att harmonisera med grannländerna. Norge, Danmark och Estland m.fl. tillåter 1000W p.e.p. som högsta tillåtna effekt i bandet. *“PTS ska verka för en bred internationell harmonisering med så få begränsningar som möjligt”*
- Om PTS trots allt på felaktig grund väljer att driva igenom en förändring av undantagsföreskriften och sänker högsta tillåtna effekt till 200W p.e.p. ställer vi oss bakom att SSA återlämnar den delegation man uppstår från PTS att administrera bland annat Provförrättning, Registerhållning, Utfärdande av certifikat och specialsignaler med mera. Dessa administrativa arbetsuppgifter tillsammans med den stora mängd ansökningar om högeffekttillstånd som kommer inkomma myndigheten kommer innebära kostnader för PTS i mångmiljonklassen, något som SSA hittills har skött kostnadsfritt åt PTS!
- Slutligen kan man konstatera att en *“godtycklig sänkning”* av effekten till 200W, där möjligheten att nyttja högre effekter genom att söka högeffekttillstånd inte är självklar, vilket vi visat, skulle innebära att PTS tar död på en idag väl fungerande verksamhet och därtill stor spektrumanvändare med primär status hos ITU. Amatörradio- och amatörssatellitjänsten har det senaste 100 åren bidragit starkt till att Sverige är den framstående tele- och radionation som vi är idag.

Stockholm 2018-03-31

Styrelsen-

Kvarnbergets Amatörradioförening, SK0UX/SJ0X

sk0ux-styrelse@googlegroups.com | <http://www.sk0ux.se>